

REDACTIONEEL

HET TIJDSCHRIFT 75 JAAR

Wanneer de lezer deze bijzondere, voor de gelegenheid in een passend fin de siècle kleed gestoken, aflevering onder ogen krijgt, heeft het Tijdschrift de mijlpaal van driekwart eeuw gepasseerd. Op zichzelf niet een gebeurtenis om met feestelijk vertoon te vieren, maar wèl om even de pas te markeren en zich te bezinnen op de veranderingen, die zich in de loop van een zo groot aantal jaren, zowel wetenschappelijk als technisch en maatschappelijk, in het beroep hebben voltrokken. Veranderingen die stellig ook hun stempel op inhoud en verschijningsvorm van het Tijdschrift hebben gedrukt.

Voor een zodanige bezinning en herdenking staan verschillende wegen open. Eén ervan is die van de beschouwelijke terugblik. Het ligt voor de hand dat de redactie van een jubilerend beroepsorgaan gaarne bereid is het woord te verlenen aan enkele oudere collega's, die gedurende vele jaren belangrijke posten hebben bekleed en die derhalve op grond van een rijke oogst aan kennis en ervaring in staat zijn een groot deel van de afgelegde weg te overzien en de sfeer van een voltooid verleden tijd weer op te roepen. Positie en inzicht veroorloven hun, met het vereiste gezag over de evolutie van het beroep te berichten en dit maakt hen tot de aangewezen personen voor het schrijven van retrospectieve beschouwingen.

De Redactie van het Tijdschrift heeft deze weg uit de aard der zaak niet gemeden: in het bijzonder niet omdat zij in de tot grote dankbaarheid stemmende omstandigheid verkeerde, dat zij mocht rekenen op de steun van een tweetal collega's, die – afgezien van hun andere verdiensten voor het beroep – tientallen jaren hun beste krachten aan het Tijdschrift hebben gegeven: Buisman en Margadant. Zij begonnen hun loopbaan in de voor jongeren onvoorstelbaar rustige periode, die de jaren omstreeks 1910 vormden en zij kunnen dus putten uit eigen herinneringen van bijkans zes decennia. De Redactie is in hoge mate erkentelijk dat Buisman en Margadant de rubriek Oorspronkelijke bijdragen hebben willen voorzien van historische beschouwingen en dat Nord, in zijn kwaliteit van ere-voorzitter der Stichting „Tijdschrift voor Tandheelkunde” deze aflevering heeft willen inleiden.

Een tweede methode van herdenking is, personen, die zich in de beginperiode van het Tijdschrift voor het beroep verdienstelijk maakten, aan het woord te laten en aldus beelden uit het verleden op te roepen, die voor zichzelf spreken. Ook deze weg heeft de Redactie gevolgd, meer speciaal in de overige gebruikelijke rubrieken. Al deze stemmen uit het verleden verkondigen – elk op hun eigen terrein – ervaringen en inzichten van toenmalige prominenten.

De Redactie heeft gemeend de auteurs uit die dagen hun eigen taal te moeten laten spreken, met handhaving derhalve van de destijds in zwang zijnde – naar tegenwoordige begrippen wel eens wat bloemrijke – stijl en van de spelling volgens De Vries en Te Winkel.

Het accent ligt hierbij vooral op de Excerpta odontologica, waaraan voor deze gelegenheid om begrijpelijke redenen de specificatie „antiqua” is toegevoegd. Deze rubriek is, naar de lezer zal bemerken, geheel gereserveerd voor referaten uit oudere – en bij voorkeur de oudste – jaargangen van het Tijdschrift, zodat uitsluitend vaderlandse auteurs uit vroeger jaren aan het woord komen. Er zijn diverse namen bij die ook thans nog velen aanspreken.

Op welke wijze het verleden ook wordt benaderd, steeds is het mogelijk dat reacties van tegengestelde aard zullen worden opgeroepen. De eerste is die van een zekere voldaanheid dat de tandheelkunde in het bestek van 75 jaren – zo goed als alle andere vormen van wetenschapsbeoefening en -toepassing – een grote sprong voorwaarts heeft gemaakt. Deze constatering inspireert gemakkelijk tot een gevoel van meewarigheid. In dat geval zal de lezer misschien met een enigszins vertederde glimlach terugblikken op de beperktheid van inzichten, methoden en middelen, waarmee de vroegere generaties van beroepsgenoten het moesten stellen.

Het is echter evenzeer aannemelijk dat de beelden uit het verleden dikwijls maar heel weinig aanleiding zullen geven tot een gevoel van zelfvoldaanheid en trots, maar veeleer tot de erkenning dat de veranderingen, die zich in driekwart eeuw voltrokken – hoe aanzienlijk schijnbaar ook – vaak toch meer van graduele dan van principiële aard zijn geweest. Er is meer dan eens reden tot de gedachte dat er – alle inspanningen ten spijt – niet zo veel nieuws onder de zon is als men wel zou hebben vermoed. Dit is ook tot op zekere hoogte het noodlot van een beroep, welks beoefening nog altijd voor een groot deel wordt bepaald door een reparatief karakter: door de noodzaak dus, technische voor-

zieningen met aan het lichaam vreemde materialen te treffen aan weefsels, die mede door hun bijzondere eigenschappen dikwijls averechts reageren. Weliswaar geldt dit in de eerste plaats voor de restauratieve behandeling van tandcariës, maar vormt dit steeds meer om zich heen grijpende domesticatieverschijnsel niet nog altijd de hoofdschotel van de problemen, waarmee de tandheelkunde, zowel in wetenschappelijk als in technisch en sociaal opzicht, worstelt?

Zo vindt dan de lezer in dit „antieke” nummer, binnen het raam van de gebruikelijke rubricering, allerhande zaken, die in vroeger tijd de gemoederen al evenzeer bezighielden als thans, ongeacht of het nu de bestrijding van cariës dan wel onderwijsperikelen of „mondverpleegsters” betreft. Bladerend in oude jaargangen ontkwamen de redactieleden niet aan de bekoring, die niet zelden bij het verwijlen in het verleden behoort. Zij zouden ongetwijfeld stof genoeg hebben kunnen vinden voor een veel omvangrijker jubileum-aflevering dan die, welke thans ter tafel ligt. Door de noodzakelijke beperking moesten echter vele zaken, die in het kader van een herdenking de aandacht waard zouden zijn geweest, achterwege blijven. Niettemin mag worden gehoopt dat het gebodene belangstelling zal wekken.

Aanstands echter hernemen heden en toekomst hun rechten. Ten einde de taak, het Tijdschrift blijvend aan zijn doel te doen beantwoorden, naar behoren te vervullen, is de Redactie steeds weer aangewezen op de medewerking van velen: niet alleen op de scribenten, die kennis en inzicht overdragen, maar ook op de lezers, die de geboden informatie ontvingen. Laatstgenoemde categorie behoeft geenszins passief te blijven: aangenomen mag worden dat bij velen gedachten leven over de tot het domein van het Tijdschrift behorende onderwerpen, die de moeite van het publiceren zeker waard zouden zijn. De kolommen van het Tijdschrift staan te allen tijde daartoe open. Een regelmatig terugkerende gedachtenwisseling over in aanmerking komende thema's zou ongetwijfeld stimulerend werken!

Overtuigd dat het Tijdschrift bij voortduring een waardevol medium tot de gewenste communicatie zal blijven, gaat de Redactie vol vertrouwen de toekomst tegemoet, in het besef dat zij er veel toe kan bijdragen dat haar opvolgers van 1994 met voldoening op de dan voltooide eeuw kunnen terugzien.

V.